

Cirkulärnr: 1992:9
Diariernr: 1992:0066
Handläggare: Anders Mellberg
Avdsek: KEP Förh
Datum: 1992-01-10
Mottagare: Kommunstyrelsen
Rubrik: Pensionsbestämmelser för kommunala
förtroendevalda
Bilagor: Normalpensionsreglemente för kommunala
förtroendevalda - PRF-KL, i lydelse fr o m
1992-01-01

Pensionsbestämmelser för kommunala förtroendevalda

Kommunförbundets styrelse rekommenderade i cirkulär 1987:126 kommunerna bl a att anta ett nytt Normalpensionsreglemente för kommunala förtroendevalda - PRF-KL med giltighet fr o m 1988-01-01. Pensionsreglementet bygger i stort på bestämmelserna i pensionsavtalet för arbetstagare hos kommuner och landsting - PA-KL 85.

Ändringar har nu gjorts i PRF-KL dels mot bakgrund av reformerad efterlevandepensionering, ny bestämmelse i kommunallagen och vissa ändringar i PA-KL, dels i förtydligande syfte eller av redaktionell art.

Den nya versionen av PRF-KL gäller fr o m 1992-01-01 och är avsedd att tillämpas på såväl förtroendevald som redan omfattas av PRF-KL som förtroendevald som tillträder sitt uppdrag fr o m 1992. Beträffande den ändrade efterlevandepensioneringen gäller dock vissa övergångsbestämmelser för förtroendevald som tillträtt sitt uppdrag före 1992-01-01. Samma övergångsbestämmelser skall också kunna tillämpas på förtroendevald som ingått äktenskap efter 1991-12-31 och som avlidit innan kommunen fattat beslut om ändringar.

Vidare har vissa ändringar gjorts i äldre bestämmelser - KPRF med anledning av den reformerade efterlevandepensioneringen.

Ny reglementstext till PRF-KL bifogas i sin helhet. Ändringar av materiell betydelse har i texten markerats med kantstreck.

På följande sidor kommenteras ändringarna. I avsnitt 1 (sid 2-3) kommenteras samtliga ändringar i PRF-KL. I avsnitt 2 (sid 3-4) kommenteras de nya efterlevandepensionerna i PRF-KL mer ingående. I avsnitt 3 (sid 5) kommenteras ändringarna i KPRF.

Avslutningsvis (sid 5) följer förbundsstyrelsens rekommendationer till kommunerna.

1 Ändringar och tillägg i PRF-KL

§ 1 mom 1 b): Redaktionell omskrivning för reglementets tillämpning på deltidssysselsatta. Liksom tidigare måste kommunen fatta särskilt beslut om och i vilken omfattning reglementet skall gälla för deltidssysselsatta.

§ 1 mom 1 sista stycket: Definitionen av basbelopp har flyttats från § 7.

§ 2 mom 1: Efterlevandepension m fl nya beteckningar har införts. Familjelivränta har utgått.

§ 2 mom 2: Endast egenpension är s k bruttopensionsförmån. Som en följd härav har även anmärkningen ändrats.

§ 2 mom 3: Rätten att uppbära pension beror även på om det är fråga om sammanfallande tid eller ej. Om den förtroendevalde samtidigt har en pensionsgrundande anställning innebär det i normalfallet endast en redaktionell ändring.

§ 3 mom 1: Främst en redaktionell ändring.

§ 5 mom 1 d): "kompletterande änkepension" har införts.

§ 5 mom 1 Anmärkning: Förtydligande.

§ 5 mom 4: Bestämmelsen har flyttats till § 10 mom 2.

§ 6 mom 1 Anmärkning: Ett förtydligande i avsikt att klarlägga att bestämmelserna om tillfallande av medförd pensionsrätt m m inte ändrats.

§ 6 mom 2 a) och c): Ändrade bestämmelser i fråga om ledigheter. Hänvisningen till PA-KL innebär att endast sammanhängande ledighet utöver 18 månader medför tidsavdrag.

§ 6 mom 2 b): Tidstillgodoräkningen gäller även PRF-KL.

§ 6 mom 2 c) Anmärkning 1: Förteckningen har kompletterats med förordningen "PISA".

§ 6 mom 3 Anmärkning: Förtydligande.

§ 6 mom 3-4: Hänvisningen till PA-KL omfattar även "däri ingående beräkningsregler".

§ 10 mom 1 första stycket: Främst redaktionell ändring.

§ 10 mom 1 andra st: Hänvisning till kommunallagen samt redaktionella ändringar.

§ 10 mom 1 tredje st: Ny bestämmelse. I den nya kommunallagen har införts en bestämmelse (4 kap 10 §) som ger fullmäktige möjlighet att entlediga förtroendevald som vägrats ansvarsfrihet eller som har dömts för allvarligt brott. Blir uppdraget återkallat på grund av nämnda bestämmelse, skall kommunen också besluta om visstidspension skall utges eller ej.

§ 10 mom 2: Nytt moment. Bestämmelsen fanns tidigare i § 5 mom 4.

§ 10 mom 4 tredje stycket: Ändrad hänvisning.

§ 11 mom 1: Hänvisning till kommunallagen och redaktionell ändring.

§ 13, § 13 a och § 13 b: Nya bestämmelser om efterlevandepension. Se vidare avsnitt 2.

Övergångsbestämmelser till § 13, § 13 a och § 13 b: Äldre bestämmelser om familjepension gäller alltså om den förtroendevalde tillträtt uppdraget före 1992-01-01 och den förmånsberättigade var gift 1991-12-31 med den förtroendevalde eller är barn till den förtroendevalde. Som framgår av anmärkningen gäller alltså även äldre övergångsbestämmelser angående frånskild hustrus rätt till familjepension.

§ 14 mom 1 och mom 3-5: Den nya efterlevandepension är s k nettopensionsförmån och skall ej samordnas med allmän pension. Som en följd härav gäller ej längre mom 3-5 och texten i mom 1 har anpassats.

§ 14 mom 2 d): Förtydligande.

Övergångsbestämmelser till § 14 mom 1 och mom 3-5: Äldre bestämmelser gäller alltså för övergångsfall enligt § 13, § 13 a eller § 13 b. Samordningsbara förmåner omfattar även efterlevandepension enligt AFL till den del förmånen utges.

§ 15 mom 5: Redaktionell ändring.

§ 15 mom 6: Familjelivränta finns ej längre.

Övergångsbestämmelser till § 15 mom 3 tredje stycket samt mom 6: Äldre bestämmelser om familjelivränta gäller alltså om den förtroendevalde tillträtt uppdraget före 1992-01-01 och

den förmånsberättigade var gift 1991-12-31 med den förtroendevalde eller är barn till den förtroendevalde.

§ 20 mom 3: Anpassning till nya efterlevandepensionerna.

§ 21 mom 2 andra stycket: Ny bestämmelse med möjlighet att utbetala en låg pension som engångsersättning. Motsvarande bestämmelse finns i PA-KL.

§ 22: Anpassning till nya efterlevandepensionerna.

2 Bestämmelser om efterlevandepension

De nya bestämmelserna omfattar tre olika förmåner, utöver de övergångsbestämmelser som kommenteras ovan, nämligen

- efterlevandepension till vuxen (§ 13),
- kompletterande änkepension (§ 13 a) och
- barnpension (§ 13 b).

De tre olika förmånerna är helt oberoende av varandra samt är s k nettopensionsförmåner, dvs förmånerna skall inte samordnas med allmän pension. Konstruktionen av förmånerna har dock skett bl a mot bakgrund av den allmänna efterlevandepensionen.

Förmånerna utges såväl efter avliden förtroendevald som fullgjorde sitt uppdrag som efter den som uppbar egenpension.

Efterlevandepension till vuxen utges under fem år till i huvudsak samma förmånsberättigade som gäller för den allmänna pensionen. Någon begränsning till 65 år finns dock inte. För gifta utan barn finns krav om fem års sammanboende eller övergångsvis kortare tid. Vissa samboende, bl a om de har gemensamma barn, jämföras med gifta. Pensionen upphör vid omgifte. Pensionen utgör 15 % av den del av arvodet som uppgår till högst 20 basbelopp respektive 7,5 % av skiktet 20-30 basbelopp samt beräknas utan hänsyn till tidsfaktor.

Avsikten med den förändrade personkretsen är givetvis inte att kommunen skall få en tung administration för att pröva sammanboende m m. I normalfallet bör försäkringskassans prövning kunna gälla som beslutsunderlag även för den kommunala pensionen. I vissa fall, t ex om den efterlevande fyllt 65 år, måste kommunen själv ta ställning, varvid förarbetena till lagen (prop 1987/88:171, SOU 1987:55) kan tjäna som vägledning.

Kompletterande änkepension är egentligen en övergångsbestämmelse men har av redaktionella skäl utformats i en särskild paragraf. Som namnet anger skall pensionen komplettera den änke-ATP som finns kvar enligt övergångsbestämmelserna till AFL. Pensionen utges endast om arvodet överstiger 7,5 basbelopp och utgör 24 % upp till 20 basbelopp respektive 12 % i skiktet 20-30 basbelopp. Pensionen beräknas med hänsyn till tidsfaktorn. Om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare får pensionsgrundande tid endast tillgodoräknas intill 1991-12-31. För äldre räknas tiden på vanligt sätt. Om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare upphör pensionen vid 65 års ålder. För äldre utges pensionen så länge som änke- ATP utges enligt AFLs övergångsbestämmelser. Enligt AFL skall änke-ATP samordnas med egen ålders-ATP, vilket innebär att endast vissa får behålla pensionen efter 65 års ålder. För samtliga gäller krav på giftermål 1991-12-31 och att pensionen upphör vid omgifte. För rätt till kompletterande änkepension krävs vidare att PRF-KL gällt fortlöpande från 1991-12-31 fram till dödsfallet för den förtroendevalde hos kommun eller landsting.

Barnpension utges till 18 års ålder eller i samband med vissa studier längst till och med juni månad det år barnet fyller 20 år. Förutsättningen för förlängd barnpension är att barnpension enligt AFL utges. Denna sistnämnda förmån kan under vissa omständigheter vara vilande. Barnpension utgör 10 % av arvodet upp till 7,5 basbelopp, 28 % i skiktet 7,5-20 basbelopp respektive 14 % i skiktet 20-30 basbelopp samt beräknas utan hänsyn till tidsfaktor.

3 Ändringar och tillägg i KPRF

Bestämmelserna om familjepension (§§ 13-14) har tillförts villkor som innebär att familjepension utges endast om den förmånsberättigade och den förtroendevalde var gifta 1991-12-31 eller att den förmånsberättigade omfattas av övergångsbestämmelserna om frångående hustrus rätt till familjepension. Motsvarande villkor har införts i PRF-KL och PA-KL liksom i äldre pensionsbestämmelser för anställda (PAK, KPR m fl).

Samordningsbestämmelserna (§ 16) har anpassats till det nya efterlevandeskyddet i AFL. Samordning sker med sådan förmån som den efterlevande har rätt till, dock begränsat till den högste av efterlevandepension och änkepension. Eftersom det sker samordning mellan AFLs efterlevandepension och ålderspension kan det få till följd en kraftigare samordning än vad som sker enligt PRF-KL. Motsvarande ändring har införts i äldre pensionsbestämmelserna PAK, KPR m fl.

Med hänvisning till förbundsstyrelsens beslut 13 december 1991 rekommenderas kommunerna

att anta Normalpensionsreglemente för kommunala förtroendevalda - PRF-KL, enligt föreliggande förslag att gälla fr o m den 1 januari 1992

att besluta att i äldre bestämmelser (KPRF) gäller följande ändringar och tillägg

- Familjepensionsförmån till vuxen efterlevande utges endast om den efterlevande den 31 december 1991 var gift med den förtroendevalde eller omfattas av bestämmelserna om frångående hustrus rätt till familjepensionsförmån.

- Vid samordning med socialförsäkringsförmån skall i bruttonivån för familjepension inräknas efterlevandepension vartill familjepensionstagaren äger rätt enligt Lagen om allmän försäkring (AFL). Om familjepensionstagaren samtidigt äger rätt till efterlevandepension och änkepension, sker samordning med den högsta förmånen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Avdelningen för Kommunalekonomi och Personalpolitik

Ingemar Alserud

Anders Mellberg